

LOJİSTİK MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN LOJİSTİK COĞRAFYASI BİLGİ VE ALGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Vedat ŞAHİN*

ÖZ

Lojistik coğrafyası; iktisadi faaliyetler, ulaşım ve lojistik süreçlerin etkileşim sahasında yer almakta ve mevcut durumların coğrafi şartlar açısından değerlendirilmesini yapmaktadır. Bu bakımdan lojistik coğrafyası, lojistik faaliyetlerin gerçekleştiği coğrafya üzerindeki şartları sebep ve sonuçlarına göre açıklayarak, bunların dağılış prensibi ile ortaya konmasını sağlamaktadır. Ayrıca lojistik coğrafyası, hammadde veya mamul maddelerin mekânsal hareketliliği ve yer değişimlerinin coğrafi nedenlerini, sonuçlarını ve dağılışlarını ele almakta ve bunları coğrafya prensiplerine göre açıklamaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, meslek lisesi öğrencilerinden lojistik bölümünde okuyan öğrencilerin, lojistik coğrafyası üzerine bilgilerini ve görüşlerini tespit etmek ve değerlendirmektir. Yöntem olarak lojistik lisesi öğrencilerine iki açık uçlu soru ve altı likert tipi anket uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek sonuçlar ortaya konmuştur. Sonuçta, lojistik ve coğrafya arasında sıkı bir ilişki olduğu görüşünün öğrencilerce kabul edildiği tespit edilmiş ve lojistik faaliyetler için coğrafya bilgisinin önemli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca lojistik meslek lisesi öğrencilerin meslekleri gereği coğrafya ile yakından ilgilendikleri ve coğrafi bilgi sahibi olmayı önemli buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, lojistik coğrafyası, coğrafya, eğitim, meslek lisesi

---

* Yrd. Doç. Dr. Namık Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü
V.Sahin@nku.edu.tr.

EXAMINING VOCATIONAL SCHOOL OF LOGISTICS STUDENTS' KNOWLEDGE AND PERCEPTIONS OF LOGISTIC GEOGRAPHY

ABSTRACT

Logistic geography is an area where economic activities, transportation, and logistic processes interact. It deals with the assessment of existing situations in terms of geographical conditions. In this sense, it explains the conditions in areas where logistic activities are carried out on the basis of causes and effects and shows them based on the principle of distribution. Moreover, it handles the geographical causes, effects, and distribution of the spatial mobility and displacement of raw materials or finished products and explains them based on the principles of geography.

The main aim of this study is to determine and evaluate vocational school of logistics students' knowledge and perceptions of logistic geography. A questionnaire was administered to vocational school of logistics students. Six Likert-type survey questions were asked. Besides, two open-ended questions were asked. The results of the collected data were obtained through SPSS analysis. It was found out that students agree that there is a close relationship between logistics and geography, and knowledge is important for logistic activities. Furthermore, it was concluded that vocational school of logistics students are closely interested in geography as part of their future jobs and consider having geography knowledge important.

Key Words: Logistics, logistic geography, geography, education, vocational school

GİRİŞ

Coğrafya, tarihin ilk dönemlerinde yerin tanımlamasını kendine konu edinen, dünyayı bir bütün olarak algılayabilme ve çizebilme hedeflerini gözetilen bir bilim olarak algılanıyordu (Arı, 2008: 1-23). Bununla birlikte coğrafya terimi, günümüze kadar geçen zaman içinde içerik ve tanım olarak büyük değişikliklere uğramış ve zenginleşme göstermiştir (Geçit, 2010: 923-987). Bilimdeki değişimler bilim insanlarının coğrafi görüş ve anlayışlarını etkilemiş, coğrafyanın içeriği ve tanımında değişikliklere neden olmuştur. Coğrafya bilimi sadece tanım olarak değil, araştırma metot ve teknikleri, çalışma sahaları, kullanılan araç ve gereçlerden faydalanma şekilleri gibi çeşitli konularda büyük ölçüde değişime uğramıştır (Ünlü, 2014).

Ayrıca belirtmek gerekir ki coğrafyanın en önemli özelliklerinden biri, birçok disiplinin kesişme alanında bulunmasıdır. Kavşak notasında olma durumu coğrafyaya oldukça eklektik bir yapı kazandırmış ve bilim dünyasındaki gelişmelerden doğrudan etkilenmesine neden olmuştur (Kaya, 2008: 321-340). Bu durum coğrafyanın gelişimine tesir etmiş, çeşitli yönlerden coğrafyanın muhtevasında ve yöntemlerinde açılımlar sağlamıştır. Gerçekleşen süreçler neticesinde coğrafya bilimdeki yenilikleri bünyesine taşıma imkânı bulmuş ve her gün kendisini yenileyen aktif bir coğrafyanın devamlılığını sağlamıştır. Diğer yönden yeryüzüne doğal ve beşeri unsurlar eşit dağılmadığı gibi ekonomik kaynaklar ve ulaşım ağları eşit dağılmamıştır. Yeryüzünün farklı yerlerindeki insanların çeşitli kaynaklardan istifade edebilmesi için yerküre üzerinde çeşitli ticari faaliyetler gerçekleştirmesine ve var olan kaynakları yeryüzünün farklı yerlerine insan eli ile yeniden dağıtılmasına ihtiyaç olmaktadır (Özey, 2013: 2-6). Coğrafya, ele aldığı konular gereği bu durumları hem küresel olarak hem de bölgesel olarak ele almakta, bunların nedenlerini ve sonuçlarını incelemektedir. Lojistik coğrafyası ise kaynakların bölgelere nasıl dağıldığını, bir yerden diğer bir yere nasıl ulaştırıldıklarını, önemli coğrafi ve lojistik merkezleri ve özelliklerini ele almakta, lojistik unsurları coğrafi bakış açısı ile değerlendirmektedir.

Diğer yönden lojistik köyler, Türkiye’de lojistik akışın yoğun olduğu ve ulaşım ağlarına yakın yerlerde sayıca hızla artmaya başlamış (Elgün, 2011: 203-226), Türkiye’nin lojistik üs olma potansiyeline yönelik araştırmalar ve değerlendirmeler yapılmaya başlanmıştır (Kara, Tayfur, ve Basık, 2009: 69-84). Bu bağlamda Türkiye’nin coğrafi konumundan kaynaklanan lojistik üs olma olanaklarına yönelik çalışmalar yapılmıştır (Karakuyu, 2010: 269-286). Belirtmek gerekir ki dünyada ticaret hacmindeki büyümeye paralel olarak, lojistik faaliyetler de artmakta olduğu (Karadeniz ve Akpınar, 2011: 49-71) göz önünde bulundurulduğunda Türkiye’nin bu imkânlarından faydalanmaması düşünülemez.

Nitekim üretim, ticaret, sanayi, tarım, madencilik, enerji ve ulaşım, ürün ve nakliye hem coğrafya hem de lojistiğin konuları içinde yer almaktadır. Bu bakımdan lojistik faaliyetler ve coğrafi özelliklerin kesiştiği noktada lojistik coğrafyası yer almaktadır. Bu açıdan lojistik, bir maddenin coğrafi konumlaması yapılarak, ihtiyaç duyulan yere en düşük maliyet ile ulaştırılması (Yarmalı, Baykara ve Şen, 2013: 15) iken, lojistik coğrafyası bunların coğrafi faktörler açısından değerlendirilmesidir. Ayrıca lojistiğin çeşitli araştırmacılar ve kurumlar tarafından ihtiyaca göre farklı tanımları yapılmaktadır (Orhan, 2003: 7). Bu yönü ile lojistiğin coğrafi yaklaşımla ele alınması doğal bir süreçtir. Bu durum coğrafyanın çeşitli alanları açısından değerlendirmeler yapılması bakımından önemlidir. Örneğin lojistik coğrafyası, iktisadi coğrafya ile lojistik arasında gerçekleşen faaliyetler üzerinde durmakta ve mev-

cut şartların coğrafi değerlendirmesini yapmaktadır. Bu bakımdan hammadde ve mamul maddelerin mekânsal hareketliliği yanında bunların coğrafi yer değişiminin nedenlerini ve dağılımlarını yorumlama gereksinimini lojistik coğrafya karşılamaktadır. Ayrıca lojistik coğrafyası, dünyanın farklı bölgeleri arasında gerçekleşen lojistik faaliyetleri, coğrafya bilimi verilerine göre ele almakta, coğrafyanın yeryüzünde dağılışı prensibi doğrultusunda sebep ve sonuçları ile değerlendirmekte ve verilerini ortaya koymaktadır (Şahin, 2014: 344-362). Bu bakımdan lojistik coğrafyası üzerine çalışmaların yapılması ve lojistik meslek liselerinde bu dersin verilmesi önemli bir ihtiyaçtır.

Türkiye’de son yıllarda çok sayıda lojistik eğitimi veren meslek lisesi, lojistik meslek yüksekokulları açılmıştır. Diğer yönden üniversitelerde 4 yıllık eğitim veren lojistik bölümlerinin sayısı artış göstermiştir. Bu durum lojistik sahasında coğrafya öğretiminin gerekliliği üzerine araştırmalar yapılmasını gerekli kılmıştır. Ayrıca ülkemizde lojistik sektörü hakkında akademik anlamda bazı çalışmalar hazırlanmışsa da, sektörü kucaklayan ve rakamlarla anlatan kapsamlı bir çalışma henüz yeterince yapılmış değildir (Babacan, 2015). Yine Türkçe olarak lojistik coğrafyayı başlı başına ele alan basılmış kitap henüz bulunmamaktadır. Diğer yandan MEB’in Coğrafya Dersi Öğretim Programında coğrafya dersinin amaçları ile ilgili olarak, öğrencilerin yaşadıkları alandan başlayarak ülkemiz ve tüm dünya hakkında coğrafi bilinç kazanmaları, algı düzeylerini geliştirmeleri ve gelecekteki yaşantılarında etkin bir şekilde kullanabilecekleri coğrafi bir donanıma sahip olmaları amaçlandığı belirtilmektedir. Bu duruma bağlı olarak, iletişim ve ulaşım imkânlarının engel tanımadığı günümüzde öğrencilerin, dünyanın her köşesindeki olaylardan haberdar olabilecek düzeyde yetiştirilmeleri gerektiği söylenmektedir (MEB, 2011). Bu bakımdan konu ele alındığında lojistik sektördeki gelişmelerin coğrafi açıdan analizinin yapılmasının eksikliği ülkemizde belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Bu açıdan henüz lojistik coğrafyası temel kaynaklarının oluşmamış olması, lojistik coğrafyası ve lojistik coğrafyası eğitimi üzerine çalışmaların yapılmasını özellikle üzerinde durulması gereken bir faktör olarak ön plana çıkarmaktadır.

Küreselleşme ve bilgisayar teknolojileri ile birlikte dünyada yepyeni bir dönem başlamıştır. Bilgi ve mal akışı küresel boyutta gerçekleşmeye başlamış, mallar üretildikleri yerlerden sınır ötesi, kıtalar ötesi piyasalara nakledilir hale gelmiştir. Malların üretildikleri noktalardan tüketildikleri coğrafyalara ulaştırılabilmesi için lojistik ön plana çıkmıştır. Öyle ki lojistik faaliyetler olmadan bir ürünün istenilen zamanda ve yerde hazır bulundurulması olanaksız bir hal almıştır. Bu durum ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli lojistik köyler ve lojistik merkezlerin önemini artırmıştır (Şengel, 2012: 518-534). Lojistik sektöründeki gelişmelere bağlı olarak uzmanlaşmalar artmış ve nitelikli eleman söktürün kaçınılmaz bir parçası olmuştur. Ayır-

ca dünyadaki gelişmelerden, önemli ticaret ve lojistik merkezlerden haberdar olan eleman ihtiyacı uzmanlaşmanın bir parçası durumuna gelmiştir. Bu duruma bağlı olarak lojistik coğrafyası bilgisi önemli bir ihtiyaç haline dönüşmüştür.

Lojistik coğrafyası bilgisinin önemine rağmen henüz lojistik meslek liselerinde başlı başına “Lojistik Coğrafyası” diye bir ders yer almamaktadır. Bununla birlikte coğrafya dersi konuları içinde ve lojistik alanına yönelik dersler içerisinde lojistik coğrafyası konularına yer verilmektedir. Aslında lokasyon üzerinde hareketliliği içeren lojistik faaliyetleri coğrafya bilgisinden yoksun bir kimsenin gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Lojistiğin çeşitli faktörleri ile ilgili ne kadar fazla coğrafya bilgisi bir kimsenin olursa o kadar kolay lojistiği ilgilendiren coğrafi şartları değerlendirir. Bu açıdan öğrencilerin farkındalık düzeylerinin ölçülmesi büyük önem taşımakta ve çalışmanın önemi artmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, meslek lisesi lojistik bölümü öğrencilerinin, lojistik coğrafyası üzerine bilgi düzeylerini saptamak ve lojistik coğrafyasına yönelik algılarının durum tespitini yapmaktır. Çalışmada öğrencilerin uluslararası lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için yeterli coğrafi bilgilerinin var olup olmadığı, lojistik faaliyetleri esnasında gerekli olan coğrafi bilgiyi okuldaki eğitimin ne düzeyde verdiği, coğrafya ders kitaplarının lojistik alanı için gerekli coğrafi bilgileri ne oranda karşıladığı, lojistik ve coğrafya alanlarını ne seviyede iç içe gördükleri araştırılmıştır. Böylece öğrencilerin lojistik coğrafyası kavramından ne anladıkları, lojistik mesleği açısından kendilerini yeterli coğrafi bilgiye sahip görüp görmedikleri ve lojistik coğrafyası bakımından ders kitaplarının kendilerine yeterli bilgiyi verip vermediği ölçülmek istenmiştir. Bu yönü ile yapılan çalışma, lojistik coğrafyası eğitimi ile ilgi önemli bir açığı dolduracaktır.

YÖNTEM

Araştırmada veri toplama tekniklerinden anket yöntemi kullanılmıştır. Anket hazırlanırken soruların yalın ve anlaşılır nitelikte olmasına, içeriğinin kaynak kişi tarafından açıkça görülmesine olanak verir nitelikte olmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca örneklem çalışmaları yapılırken her bireyin örnekleme katılma şansının eşit olmasına dikkat edilmiş ve rastlantısal örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin lojistik coğrafyası üzerine görüşlerini tespit etmek için 2 açık uçlu soru ve 6 likert ölçeğine göre hazırlanmış ve puanlamaya dayalı kapalı uçlu soru kullanılmıştır. Açık uçlu sorular gruplandırılarak, maddeler halinde sunulmuştur. Ayrıca elde edilen veriler analiz veri

ilişkilendirmesi yapılarak değerlendirilmiştir. Anketten elde edilen kapalı uçlu sorulara ait veriler SPSS 22 programı kullanılarak yüzde ve frekans olarak hesaplanmış, araştırmanın güvenilirliğine yönelik olarak Cronbach's Alpha (α) değerleri kullanılmıştır. Bu bakımdan test puanlarının güvenilirliğinin bir alt kestiricisi olarak kullanılan ve özellikle cevapların derecelendirme ölçeğinde kullanılmaya elverişli olması nedeniyle Cronbach's Alpha katsayısı (α) tercih edilmiştir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010: 109-112). Bu yolla araştırma sonucunda elde edilen verilerin kolay anlaşılabilir olması ve çıkarım yapmaya elverişli hale getirilmesi sağlanmıştır (Güngördü, 2002: 3-5). Anket sonuçları verilerine göre toplam ortalama Cronbach's Alpha değeri 0.738 olarak tespit edilmiştir. Bu durum anketten elde edilen verilerin güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim güvenilirlik bakımından Cronbach's Alpha değeri 0.70'in üzerinde ise elde edilen sonuç güvenilirdir. Aşağıda her bir soruya ait güvenilirlik değerlendirmesini içeren Cronbach's Alpha (α) değerleri gösterilmiştir.

Tablo1. Araştırmada Sorulana Anket Soruları ve Bunların Güvenirlik Değerlendirmesini İçeren Cronbach's Alpha (A) Değerleri

Anket Soruları	Cronbach's Alpha (α)
1- Uluslararası lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için yeterli coğrafi bilginizin var olduğunu düşünüyor musunuz?	0.737
2-Lojistik faaliyetleri için gerekli olan yeterli coğrafi bilgiyi okuldaki eğitimin verdiğini düşünüyor musunuz?	0.732
3-Coğrafya ders kitapları lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için lazım olan coğrafi bilgileri elde etmenizi sağlayacak düzeyde mi?	0.737
4-Lojistik ve coğrafya ne kadar iç içedir?	0.752
5-Lojistik faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştiği coğrafi sahaları ve özelliklerini biliyor musunuz?	0.713
6-Türkiye'deki lojistik eğitiminin yeterli düzeyde olduğunu ve bu alanda hak ettiği yere ulaştığını düşünüyor musunuz?	0.761

Tablo 1'de görüldüğü gibi "Uluslararası lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için yeterli coğrafi bilginizin var olduğunu düşünüyor musunuz?" sorusunun Cronbach's Alpha (α) değeri 0.737'dir. "Lojistik faaliyetleri için gerekli olan yeterli coğrafi bilgiyi okuldaki eğitimin verdiğini düşünüyor musunuz?" sorusunun α değeri 0.732'dir. "Coğrafya ders kitapları lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için lazım olan coğrafi bilgileri elde etmenizi

sağlayacak düzeyde mi?” sorusunun α değeri 0.737’dir. “Lojistik ve coğrafya ne kadar iç içedir?” sorusunun α değeri 0.752’dir. “Lojistik faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştiği coğrafi sahaları ve özelliklerini biliyor musunuz?” sorusunun α değeri 0.713’dür. “Türkiye’deki lojistik eğitiminin yeterli düzeyde olduğunu ve bu alanda hak ettiği yere ulaştığını düşünüyor musunuz?” sorusunun α değeri 0.761’dir. Bu değerlerin hepsi uygulanan anketten elde edilen verilerin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Çalışmada öğrencilere yöneltilen soruların frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır.

EVREN ve ÖRNEKLEM

Araştırmanın örneklemini İstanbul’un Avcılar ilçesinde yer alan Mehmet Emin Horoz Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi öğrencileri oluşturmaktadır. Okulda sadece lojistik alanı bulunması tercih edilmesinde önemli bir faktör olmuştur. Bu bağlamda 2014-2015 eğitim öğretim yılında okulda toplam 905 öğrenci eğitim görmekte iken 10, 11 ve 12. sınıflardaki 142 öğrenciye anket uygulanmıştır. Bunlar okudukları sınıfları bazında ele alındığında % 57’si 10. sınıf, % 26.1’i 11. sınıf ve %16.9’u 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Cinsiyet olarak ise anket uygulanan öğrencilerin %56’sını 10. sınıfta eğitim gören kız öğrenciler, %53’ünü 11. sınıfta eğitim gören kız öğrenciler ve % 49’unu 12. sınıfta eğitim gören kız öğrenciler oluşturmaktadır. 9.Sınıf öğrencilerinin çalışmaya dâhil edilmemesinin nedeni, bu alanda fazla bir eğitim almadıklarından henüz bu öğrencilerde lojistik ve coğrafya birikiminin olmuş olmadığı düşüncesindedir.

BULGULAR

Yapılan çalışmada ankete katılan öğrencilere yöneltilen sorulardan biri “*Uluslararası lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için yeterli coğrafi bilgini-zin var olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusudur. Elde edilen verilerin frekans ve yüzdeleri tablo 2’de gösterilmiştir. Bu soruya öğrencilerin %16.2’si hiç bilgim yok derken, %26.1’i biraz bilgim var demiştir. Orta düzeyde bilgi sahibi olduğunu düşünenlerin oranı %33.1 iken, çok fazla bilgim var diyenlerin oranı %14.8’dir. Tamamen bilgi sahibi olanların oranı ise %9.9’dur. Görüldüğü gibi öğrencilerin toplamda %57.8’lik kısmı uluslararası alanda lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için gerekli olan coğrafya bilgisine sahiptir. Ayrıca öğrencilerin en büyük kısmının orta düzeyde bilgisi olanlardan oluştuğu görülmektedir. Dolayısıyla öğrenciler gerek uluslararası düzeyde gerçekleşen lojistik faaliyetler, gerekse bunların coğrafya ile olan ilişkisi üzerine bilgi sahibidir. Ancak biraz bilgim var diyenler ile hiç bilgim yok diyenlerin toplamdaki oranı %42.3 gibi azımsanmayacak bir düzeydedir. Bu bakımdan lojistik coğrafyası kapsamında yer alan konuların öğrencilere

mesleki alanları ile örtüşecek şekilde verilmesi gerekir. Hatta bir “*lojistik coğrafyası*” adlı ders kitabının hazırlanması faydalı olacaktır. Bu bağlamda öğrencilerin % 16.2’sinin lojistik coğrafyası konularında hiç bilgi sahibi olmadığını belirtmiş olması lojistik coğrafyası açığının önemini göstermektedir. Bununla birlikte öğrencilerin %9.9’unun lojistik coğrafyası hakkında tamamen bilgisinin var olması dikkat çekicidir. Öğrencilerden, tamamen bilgin var görüşünü belirteneler ile ilgili olarak, öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplardan hareketle ve yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre, bu öğrencilerin ailelerinden lojistik sektöründe çalışanların bulunduğu ve lojistik açıdan coğrafya bilgisinin önemini farkında oldukları tespit edilmiştir. Dolayısıyla hem aile nedeniyle lojistik mesleğinin içinde olan hem de lojistik ve coğrafya konularına ilgisi bulunan öğrencilerin lojistik coğrafyası hakkında bilgi düzeylerinin yüksek olması doğaldır.

Tablo2. Uluslararası Lojistik Faaliyetlerin Gerçekleşmesi İçin Yeterli Coğrafi Bilginizin Var Olduğunu Düşünüyor musunuz?

Katılım Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç	23	16.2
Biraz	37	26.1
Orta düzeyde	47	33.1
Çok fazla	21	14.8
Tamamen	14	9.9
Toplam	142	100

Öğrencilere yöneltilen “*Lojistik faaliyetleri için gerekli olan yeterli coğrafi bilgiyi okuldaki eğitimin verdiği düşünüyor musunuz?*” sorusuna verilen cevapların frekansı ve yüzde dağılımı tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Lojistik Faaliyetleri İçin Gerekli Olan Yeterli Coğrafi Bilgiyi Okuldaki Eğitimin Verdiğini Düşünüyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç	25	17.6
Biraz	28	19.7
Orta düzeyde	49	34.5
Çok fazla	26	18.3
Tamamen	14	9.9
Toplam	142	100

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğrencilere yöneltilen “*Lojistik faaliyetleri için gerekli olan yeterli coğrafi bilgiyi okuldaki eğitimin verdiğini düşünüyor musunuz?*” sorusuna öğrencilerin %17,6’sının görüşü hiç olmadığı yönündedir. Lojistik faaliyetler için ihtiyaç duyulan coğrafya bilgisi okulda biraz verildiğini belirtenlerin oranı ise %19,7’dir. Lojistik faaliyetler için gerekli olan coğrafi bilgiyi okulda orta düzeyde aldığını düşünen öğrencilerin oranı % 34,5 ve buna çok fazla katılanların oranı %18,3’tür. Bu soruya tamamen katıldıklarını belirtenlerin oranı %9,9’dur. Görüldüğü gibi anketteki 1. ve 2. soruya verilen cevapların oranları birbirine yakın değerlerdir ve ortada yolumluk kazanmaktadır. Bununla birlikte kendisini yetersiz bulanların oranı toplamda % 37,3 oranındadır. Bu yönü ile öğrencilerin önemli bir kısmı okuldaki müfredat dahilinde yapılan eğitim neticesinde yeterli bilgiyi elde edemeyeceğini düşünmektedir. Bu açıdan birinci ve ikinci anket sorularındaki bulgular birbiri ile örtüşmektedir.

Çalışmada öğrencilere yöneltilen “*Coğrafya ders kitapları lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için lazım olan coğrafi bilgileri elde etmenizi sağlayacak düzeyde mi?*” sorusuna ait verilerin frekans ve yüzdeleri tablo4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Coğrafya Ders Kitapları Lojistik Faaliyetlerin Gerçekleşmesi İçin Lazım Olan Coğrafi Bilgileri Elde Etmenizi Sağlayacak Düzeyde mi?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç	30	21.1
Biraz	41	28.9
Orta düzeyde	41	28.9
Çok fazla	23	16.2
Tamamen	7	4.9
Toplam	142	100

Tablo 4’te de göre görüldüğü gibi öğrencilerin %21,1’i lojistik coğrafyası için gerekli olan bilgileri elde etme açısından kitapları yeterli bulmaktadır. Ayrıca öğrencilerin %28,9’u biraz kitapların bilgi yönünden yeterli olduğunu belirtirken, %28,9 oranında orta düzeyde cevabını vermişlerdir. Bu soruya, çok fazla katılanların oranı %16,2 olarak gerçekleşmiş ve tamamen katılanların oranı sadece %4,9’da kalmıştır. Görüldüğü gibi öğrencilerden bu soruya orta düzeyde ve daha üst düzeyde katıldığını belirtenler %50’dir. Aslında diğer %50’lik kısmın buna katılmaması coğrafya ders kitaplarının müfredatlarının hazırlanmasında konuların yeniden gözden geçirilmesini gösterir. Bu durum Aydın tarafından yapılan çalışma ile örtüşmektedir (Aydın, 2010: 1293-1322). Bu bakımdan Türkiye’de coğrafya kitapla-

rının, çeşitli yönlerden eksiklerinin tamamlanması, hem coğrafya alanı hem de eğitim açısından önemlidir (Gökçe, 2009: 721-768). Bu açıdan coğrafya kitaplarına “lojistik eğitimi alan meslek lisesi öğrencilerinin” ihtiyaçlarını giderecek öğelerin eklenmesi gerekmektedir.

Öğrencilere yöneltilen “*Lojistik ve coğrafya ne kadar iç içedir?*” sorunun frekans ve yüzde değerleri tablo 5’te gösterilmiştir. Buna göre lojistik ile coğrafyayı hiç iç içe bulmayanların oranı sadece %9.2’dir. Lojistik ve coğrafya biraz iç içedir, diyenlerin oranı %9.9’, orta düzeyde iç içedir diyenlerin oranı %19.7’dur. Bu soruya çok fazla katılıyorum, diyenlerin oranı %30.3 olarak gerçekleşmiştir. Lojistik ve coğrafya tamamen iç içedir diyen öğrencilerin oranı ise %31’dir. Görüldüğü gibi lojistik ve coğrafyayı tamamen iç içe bulanlar en yüksek orana sahiptir. Aslında toplamda bakıldığında öğrencilerin %81’lik kısmı lojistik ve coğrafyayı orta düzeyin üstünde iç içe görmektedir. Dolayısı ile öğrenciler lojistik coğrafyanın öneminin farkındadır.

Tablo 5. Lojistik ve Coğrafya Ne Kadar İç İçedir?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç	13	9.2
Biraz	14	9.9
Orta düzeyde	28	19.7
Çok fazla	43	30.3
Tamamen	44	31
Toplam	142	100

Tablo 6’da “*Lojistik faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştiği coğrafi sahaları ve özelliklerini biliyor musunuz?*” sorusu öğrencilere yöneltilmiş, %21.8 oranında hiç bilmiyorum, cevabı alınmıştır. Bu soruya biraz bilgim var, diyenlerin oranı 24,6 ve orta düzeyde biliyorum, diyenlerin oranı %33.2 olarak tespit edilmiştir. Aynı soruya çok fazla, diyenlerin oranı %12.7 ve tamamen diyenlerin oranı %7.7 olarak bulunmuştur. Görüldüğü gibi öğrencilerin en büyük kısmı orta düzeyde bilgisi olan öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrıca orta düzeyin üzerinde bilgisi olduğunu düşünenlerin oranı % 53.6’dır. Verilerden de anlaşıldığı gibi öğrencilerin %46.4 lojistik sahalar ve buraların coğrafi özelliklerini ya hiç bilmemekte ya da biraz bilmektedir. Bu oran öğrencilerin yarıya yakın gibi yüksek bir oranını oluşturmaktadır ki lojistik meslek lisesi ders müfredatlarının içerikleri ile yakından ilişkilidir. Dolayısı ile bu öğrencilerin ilgilerinin ve bilgilerinin artırılması için çalışma yapmaya ve gerekli yönlendirmelerin gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır.

Tablo 6. Lojistik Faaliyetlerin Yoğun Olarak Gerçekleştiği Coğrafi Sahaları ve Özelliklerini Biliyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç	31	21.8
Biraz	35	24.6
Orta düzeyde	47	33.2
Çok fazla	18	12.7
Tamamen	11	7.7
Toplam	142	100

Öğrencilere ankette yöneltilen “*Türkiye’deki lojistik eğitiminin hak ettiği yere ulaştığını düşünüyor musunuz?*” sorusunun frekans ve yüzde değerleri tablo 7’de gösterilmiştir. Bu soruya öğrencilerin %16.9’u hiç derken, %17.6’sı biraz demişlerdir. Soruya orta düzeyde katılanların oran %29.6, çok fazla katılanların oranı %23.9 ve tamamen katılanların oranı %12’dir. Bu sorunun frekansının orta kesimde yoğunlaştığını görmekteyiz. Dolayısıyla öğrencilerin önemli bir kısmı lojistik faaliyetlerin gerçekleştiği sahalara ve bunların temel özellikleri hakkında kısmen de olsa kendini yeterli görmektedir.

Tablo 7’de “*Türkiye’deki lojistik eğitiminin hak ettiği yere ulaştığını düşünüyor musunuz?*” soruna verilen cevapların frekans ve yüzde değerleri gösterilmiştir.

Tablo 7. Türkiye’deki Lojistik Eğitiminin Hak Ettiği Yere Ulaştığını Düşünüyor musunuz?

Onay Düzeyi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç	24	16.9
Biraz	25	17.6
Orta düzeyde	42	29.6
Çok fazla	34	23.9
Tamamen	17	12
Toplam	142	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğrencilerin görüşlerini gösteren frekans değerleri orta kısımda yoğunluk kazanmaktadır. Dolayısı ile Türkiye’de lojistik eğitimi kısmen istenilen düzeye ulaşabilmiştir. Ancak bu alanda birçok bilimsel çalışmanın yapılması gerektiği ve sektör kısmında uygulamaya dönük eksikliklerin bulunduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte

öğrencilerin %83,1'nin biraz ya da daha fazla düzeyde Türkiye'deki lojistik eğitiminin hak ettiği yere ulaştığını düşünmesi lojistik sektörü adına ümit vericidir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Yapılan çalışmada, lojistik ve coğrafya arasında sıkı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca lojistik faaliyetler için coğrafya bilgisinin gerekliliği bulgusuna ulaşılmış ve bu durumun öğrenciler tarafından büyük oranda farkında olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin yarısından fazlasının uluslararası alanda lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için gerekli olan coğrafya bilgisine sahip olduğu neticesine ulaşılmıştır. Yine öğrencilerin önemli bir kısmının lojistik coğrafyası bilgileri yetersizdir. Bu bakımdan öğrencilerin gerek ulusal bazda gerekse uluslararası bazda lojistik bilgilerinin sistematik bir bilgi verilmek suretiyle takviye edilmesine ihtiyaç vardır. Bu nedenle lojistik coğrafyası bakımından öğrencilere mesleki alanları ile örtüşen coğrafya konularının ihtiyaç doğrultusunda düzenlenerek verilmesi, gerekirse “lojistik coğrafyası” adlı bir ders kitabı hazırlanması ve seçmeli olarak okutulması faydalı olacaktır. Bu durumun önemine istinaden daha kapsamlı bir kitap hazırlanıp “haritalı lojistik coğrafyası” kitabı olarak okutulması da alternatif bir seçenektir. Bu sayede öğrencilerin lojistiğin gerçekleştirdiği coğrafi merkezleri öğrenmeleri sağlanacağı gibi sayısal veriler görsel hale getirildiğinden coğrafi anlamda öğrenme kolaylığı sağlayacaktır.

Lojistik coğrafyası kapsamında yapılacak olan çalışmalar, öğrencilerin meslek hayatlarında oldukça yararlı olacak ve coğrafya alanına bir yenilik getirecektir. Ayrıca lojistik coğrafya dersleri, öğreticilik yönü ve hayata dönük yüzü ile öğrencilere kalıcı faydalar sağlayacaktır. Konu hakkında Türkiye'de daha önce Şahin (2014) tarafından makale düzeyinde temel bir çalışma yayınlanmış olmasına rağmen, ilgili alanda önemli bir boşluğun olduğunu söylemek mümkündür. Diğer yönden henüz Türkiye'de bir “lojistik coğrafyası” veya “Türkiye lojistik coğrafyası” adıyla bir kitabın basılmamış olması önemli bir eksikliklerdir. Her ne kadar lojistik üzerine farklı kaynaklar var ise de bunların coğrafi yaklaşımla ve içerikle ele alındığını söylemek mümkün değildir.

Araştırmada öğrencilerden ailelerinde lojistik sektöründe çalışanların bulunmasının lojistik sektörüne olan ilgiyi artırdığı gözlenmiştir. İlgili öğrencilere coğrafya bilgisinin meslek hayatlarında kendilerine faydalı olacağını farkındalığının artırılması durumunda coğrafya başarıları da artacaktır. Araştırmada ayrıca öğrencilere okuldaki müfredat dahilinde yapılan eğitimin lojistik faaliyetleri için gerekli olan coğrafya bilgisini yeterli düzeyde veremediği sonucuna varılmıştır. Bu durum coğrafya müfredatları ile ilgilidir. Bu nedenle coğrafya müfredatlarında yapılacak değişikliklerle lojistik coğrafyasını içeren konuların konulması gerekmektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen başka bir bulgu, okutulmakta olan coğrafya ders kitaplarının lojistik faaliyetlerin gerçekleşmesi için lazım olan coğrafi bilgileri öğrencilerin elde etmesinde yetersiz kaldığı yönündedir. Bununla birlikte lojistik ve coğrafya birçok konu itibariyle büyük oranda iç içe geçmiş durumda olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğrencilerin önemli bir kısmı dünyadaki önemli lojistik merkezleri ya hiç bilmemektedir ya da çok az bu merkezler hakkında bilgiye sahiptir. Dolayısı ile öğrencilerin bilgilerinin artırılmasına ve daha geniş ölçekte lojistik faaliyet alanlarını öğrenmelerine ihtiyaç vardır.

Araştırmada varılan sonuçlardan birisi de Türkiye'deki lojistik eğitiminin hak ettiği yere ulaşmadığıdır. Dolayısı ile alana yapılacak yatırımların artırılmasına gereklilik vardır. Ayrıca uluslararası standartlarda eğitimin verilmesine ve nitelik bakımından standartların yükseltilmesine ihtiyaç vardır. Bununla birlikte öğrencilerin önemli bir kısmı Türkiye'deki lojistik eğitimi veren kurumları başarılı bulmaktadır. Bu durum öğrencilerin bakış açısını göstermesi ve gelecek vaat eden bir alan olarak değerlendirmeleri yönü ile olumlu bir durumdur. Ancak öğrenciler lojistik eğitime daha fazla önem verilmesi gerektiği görüşündedirler. Bu yönü ile küresel ölçekte düşünme ve küresel ölçekte lojistik faaliyetleri gerçekleştirme zorunluluğu vardır. Sonuç olarak meslek liselerinin lojistik alanlarının küresel boyutta eğitim şartlarına göre yapılandırmak ve bu standartların gereklerine göre de lojistik coğrafyası eğitimi verilmelidir.

Bu bakımdan lojistik eğitimi için yapılacak yatırımların ve ileri düzeyde eğitim verilmesinin öğrencilerin meslek hayatına atıldıktan sonrası için ihtiyaç duyulduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Bundan sonraki çalışmalarda araştırma yönteminin farklı liselerde uygulanması, bunların birbirleriyle kıyaslanması ve hatta benzer uygulamaların lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde de yapılmasına ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- ARI, Y. (2008). Coğrafyayı neden çok boyutlu olarak tanımlama ve öğretmeye ihtiyaç vardır. (Edit. R. Özey ve A. Demirci), *Coğrafya öğretiminde yöntem ve yaklaşımlar*. İstanbul: Aktif Yayınları.
- AYDIN, F. (2010). "Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, S: 10 (3).
- BABACAN, M. (2015). "Lojistik sektörünün ülkemizdeki gelişimi ve rekabet vizyonu", www.onlinedergi.com/MakaleDosyaları/51/PDF2003_1_2.pdf adresinden, 02.02.2015 tarihinde erişim sağlanmıştır.

- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇAKMAK, E. Ç., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- ELGÜN, M. N. (2011). "Ulusal Ve Uluslararası Taşıma ve Ticarete Lojistik Köylerin Yapılanma Esasları ve Uygun Kuruluş Yeri Seçimi", *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, S: 13(2).
- GEÇİT, Y. (2010). "Coğrafya Eğitimi Araştırmalarında Temel Yönelimler", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, S: 10 (2).
- GÖKÇE, N. (2009). "Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmede Coğrafya Eğitiminin Sorunları ve Öneriler", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, S: 9 (2).
- GÜNGÖRDÜ, E. (2002). *Eğitim Fakülteleri İçin Coğrafyada İstatistik Metotları*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KARA, M., TAYFUR, L. ve BASIK, H. (2009). "Küresel Ticarete Lojistik Üslerin Önemi ve Türkiye", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S: 6 (11).
- KARADENİZ, V. ve AKPINAR, E. (2011). "Türkiye'de Lojistik Köy Uygulamaları ve Yeni Bir Lojistik Köy Önerisi", *Marmara Coğrafya Dergisi*, S: 23.
- KARAKUYU, M. (2010). "Lojistik Bir Merkez Olarak Hadımköy ve Sorunları", *Marmara Coğrafya Dergisi*, S: 21.
- KAYA, İ. (2008). "Eleştirel Düşünce, Sosyal Teori ve Coğrafya Eğitimi", (Edit, R. Özey ve A. Demirci), *Coğrafya öğretiminde yöntem ve yaklaşımlar*, İstanbul: Aktif Yayınları.
- MEB. (2011). "Talim ve terbiye kurulu başkanlığı coğrafya dersi öğretim programı" www.ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx. adresinden 05.03. 2015 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- ORHAN, O. Z. (2003). *Dünyada ve Türkiye'de Lojistik Sektörünün Gelişimi*, İstanbul: Ticaret Odası Yayınları.
- ÖZEY, R. (2013). *Ticaret Coğrafyası ve Küreselleşme*, İstanbul: Aktif Yayınları.
- ŞAHİN, V. (2014). "Lojistik Coğrafyası Üzerine Bir Değerlendirme", *Marmara Coğrafya Dergisi*, S: 29.
- ŞENGEL, S. (2012). "Bölgesel Kalkınma Açısından Lojistiğin Önemi ve Sorunlar, Çözüm Önerileri: Trakya Örneği", (Edit, L. Ateş ve A. Menteş), *III. Trakya Bölgesi Kalkınma ve Girişimcilik Sempozyumu*, Tekirdağ: Toprak Ofset Matbaacılık.
- ÜNLÜ, M. (2014). *Coğrafya Öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- YARMALI, H. Ö., BAYKARA, M. ve ŞEN, Y.S. (2013). *Lojistik sektör raporu 2013*, İstanbul: Mavi Ofset Basım Yayın.